

Stowarzyszenie „Zrównoważony Rozwój - Geotermia w Polsce” im. Św. Królowej Jadwigi z siedzibą w Łodzi

1. Biografia Św. Jadwigi Królowej na tle historycznym

Jadwiga Królowa lub Jadwiga Andegaweńska, ur. 18 II 1374 r. w Budzie, zmarła 17 VII 1399 r. w Krakowie. Od 1384 r. królowa Polski, od 1386 r. żona króla Władysława II Jagiełły.

Była najmłodszą z trzech córek króla Węgier i Polski Ludwika I Wielkiego i Elżbiety księżniczki Bośniackiej i prawnuczką Władysława I Łokietka; przeznaczona w dzieciństwie na żonę Wilhelma Habsburga wyjechała na dwór Wiedeński. Wśród jej francusko-neopolitańskich przodków znajduje się Św. Ludwik biskup Tuluzy (+1297), co miało znaczenie w wychowaniu religijnym córek. Po śmierci najstarszej siostry Katarzyny (1379), została odwołana na dwór Węgierski w Budzie, celem przygotowania do objęcia w przyszłości tronu węgierskiego. Uzupełniała wykształcenie razem z córkami swego wuja Kazimierza Wielkiego (Anna i Jadwiga Piastówny), dzięki czemu poznała język polski i kulturę Polski.

W 1382 roku umiera Ludwik I Andegaweński zwany Wielkim, przez Polaków Węgierskim, ojciec Jadwigi. On to wyznaczył Marię, starszą siostrę Jadwigi, na tron Polski. Jednak Maria została przez Węgrów wybrana na tron węgierski. Polacy zażądali od Elżbiety (matki Jadwigi) zmiany decyzji Ludwika i przysłanie do Krakowa Jadwigi. Po pertraktacjach z trudnością Elżbieta warunki strony polskiej przyjęła. 16 października 1384 roku w katedrze wawelskiej arcybiskup Bodzanta ukoronował Jadwigę na królową Polski.

Prawdopodobnie już wtedy wiedziała, że w celu zachowania suwerenności Polski i unii z Litwą, mającą przyjąć katolicyzm, zostanie żoną Jagiełły, księcia Litwy. W przekonaniu o słuszności jej ofiary (rezygnacja z małżeństwa z Wilhelmem Habsburgiem, którego kochała), która przysporzy chwały Bożej i nawrócenie Litwy, miał duży udział biskup Krakowski, a Urban VI papież udzielił dyspensy od zaręczyn Wilhelma z Jadwigą. Jadwiga była bardzo religijna, co miało wpływ na jej ostateczną decyzję.

Na zjeździe w Krewie 14 VIII 1385 r. w imieniu Jadwigi posłowie polscy i bojarzy litewscy podpisali umowę ślubną z Jagiełłą. 15 lutego 1386 roku Jagiełło został ochrzczony przyjmując imię Władysław. 18 lutego 1386 r. odbył się ślub w Katedrze Krakowskiej Władysława Jagiełły z Jadwigą. 4 marca odbyła się koronacja Jagiełły na króla Polski, miał on 35 lat, Jadwiga 12 lat.

Na początku 1387 roku Władysław Jagiełło jako król wyrusza na Litwę, by ją nawrócić. 17 lutego zakłada pierwsze biskupstwo w Wilnie. Mimo skarg do papieża ze strony Habsburgów o niemoralności małżeństwa, Papież Urban VI listem z 17 IV 1388 r. wyraził wdzięczność Kościoła i osobistą radość z racji chrztu Litwy i opieki, jaką Jadwiga i Jagiełło otaczają Kościół, a zwłaszcza duchowieństwo. Jadwiga w czasie, gdy Jagiełło jest na Litwie, staje na czele wyprawy na Grody Czerwieńskie znajdujące się na Rusi Czerwonej. Przed bitwą modli się przed figurą Matki Bożej Bolesnej w Jarosławiu. 8 marca 1387 roku Jadwiga wkracza do Lwowa i przyłącza Ruś Czerwoną do Polski (Ruś

Czerwona – historyczne tereny w południowo-zachodniej części Rusi Kijowskiej w obrzeżu Sanu i Dniepru po górną Prypeć z Lwowem, Przemyślem i Sanokiem). Władysław Jagiełło, podobnie jak Jadwiga, bardzo pragnęli mieć potomka, Jadwiga pragnie zostać matką. Dnia 22 marca 1399 r. urodziła się córka. Na chrzcie dostała imiona Elżbieta, Bonifacja. Elżbieta po babce, Bonifacja na cześć papieża Bonifacego IX, który przysłał do Jadwigi list w sprawie nominacji kościelnych – uważany za rodzaj konkordatu Polski ze stolicą Apostolską. Na dworze królewskim z powodu narodzin córki panowała wielka radość, niestety niedługo, po trzech tygodniach dziecko zmarło, zaś 17 lipca, po prawie czterech miesiącach zmarła w opinii świętości, w wieku 25 lat, królowa Jadwiga. Do wielkich jej dzieł należało odnowienie Akademii Krakowskiej, do dziś znanej jako Uniwersytet Jagielloński, założonej przez Kazimierza Wielkiego. W 1364 roku za rządów Ludwika I Andegaweńskiego Wielkiego, w Polsce zwanego Ludwikiem Węgierskim, działalność uczelni upadła. Jadwiga oddała swoje wszystkie klejnoty na rozbudowę i wznowienie działalności. Na jej prośbę papież Bonifacy IX erygował w 1397 r. wydział Teologii na Akademii Krakowskiej. Długosz zbierał też informacje o jej świętości. W kazaniu pogrzebowym mówił spowiednik Stanisław ze Skarbimierza. Nekrolog w kalendarzu kapituły informuje, że Jadwiga była: „nieustraszoną szerzycielką chwały Bożej, obrończynią kościoła, sługą sprawiedliwości, wzorem cnót wszelkich, pokorną i łaskawą matką sierot, której podobnego człowieka nie widziano na całym obszarze świata” (MPH II 926). Kult Jadwigi zaczął się po jej śmierci. W 1426 roku arcybiskup gnieźnieński Wojciech Jastrzębiec wydał polecenie procesu kanonizacyjnego. Starania Jagiellonów o kanonizację Św. Kazimierza Jagiellończyka odsunęły na dalszy plan kanonizację królowej Jadwigi. Powstawały towarzystwa im. Królowej Jadwigi, m.in. „Towarzystwo Polek” przebywających na emigracji – działało we Francji od 1913 r., reaktywowane w 1954 r. Powstawało wiele dzieł sztuki, rzeźby, obrazy często przedstawiające królową modlącą się przed Krucyfiksem w krakowskim kościele Św. Krzyża (mal. Z I poł. XVII w.). obchody i nabożeństwa ku czci Jadwigi organizował od 1933 roku w Krakowie biskup Adam S. Sapieha. Po ukończeniu procesu beatyfikacyjnego (1979), który podjął w 1951 roku, ogłoszono 29 V 1979 roku Błogosławioną Jadwigę, zatwierdzając formularze liturgiczne o Bł. Jadwidze na 17 VII, odtąd obchodzone jest w Polsce jako wspomnienie obowiązkowe. Kardynał Macharski z kardynałem K. Wojtyłą przejęli po A.S.Sapieszce starania o kanonizację. 8 VI 1997 r. papież Jan Paweł II osobiście kanonizuje w Krakowie królową Jadwigę.

Jan Paweł II tak między innymi powiedział o królowej Jadwidze:

„Dobrze też wiedziała Jadwiga, że wiara poszukuje zrozumienia, że wiara potrzebuje kultury i kulturę tworzy, że żyje w przestrzeni kultury” (Msza kanonizacyjna, Kraków 8 VI 1997 r., za: Jan Paweł II do Rodaków „W górę serca!” Wybór myśli, s. 8*.

„Dziś chcemy ukłęknać z tobą Jadwigo, u stóp wawelskiego krzyża, aby usłyszeć echo tej lekcji miłości, której ty słuchałaś. Od Ciebie chcemy się uczyć, jak ją wypełnić w naszych czasach (Kraków 8 VI 1997, za: jak wyżej, s. 33).

Oprac. Jadwiga